

LæringsCentret

Pædagogisk
LæringsCenterForenings
Pris 2018

Hollandsk pris til forfatteren Mette Eike Neerlin

"HEST HEST TIGER TIGER" har vundet den hollandske børne- og ungdomslitteraturpris De BruuTAAL Gouden Lijst 2018! Prisen ærer forfattere, der skriver til unge læsere fra 12-15 år. "HEST HEST TIGER TIGER" har vundet i kategorien

for oversat litteratur, hvor også "The Hate U Give" (Angie Thomas) var nomineret. Et stort tillykke til Mette (Eike Neerlin (og Honey)!

INDHOLD

Opslagstavlen	2
Leder	3
Vejledning i at pejle	4
PLCF-prisen 2018	7
Årets prismodtager	8
At finde vej gennem vildnisset	10
Den skæve dreng	16
Søren Jessens bibliografi 1990-2018	18
Anmeldelse af Børneavisen	19
Nøøj, det for børn	20
Jeg har lige læst Ø	22

Otto B. Lindhardt Prisen 2018 til Merete Pryds Helle

Forfatteren Merete Pryds Helle modtog i september Otto B. Lindhardt Prisen 2018 i forbindelse med Lindhardt og Ringhofs efterårsreception. Prisen er opkaldt efter Lindhardt og Ringhofs grundlægger Otto B. Lindhardt og blev indstiftet i 2014. Med prisen følger 50.000 kr.

"Et forlag er sine forfattere, som Otto engang sagde, og denne forfatter har i særlig grad været med til at styrke den skønlitterære profil for Lindhardt og Ringhof. Årets prismodtager høster ikke kun laurbær til sig selv, men også til forlaget. Vi glæder os over hendes sejr og føler faktisk også, at det er vores sejr," sagde Lindhardt og Ringhofs administrerende direktør Lars Boesgaard bl.a. i sin tale til Merete Pryds Helle.

Gyldendals Uddannelses Læsepris 2018

Stifter af nonprofit organisationen Læs for livet, Rachel Röst, modtog den særlige Læsepris der blev uddelt på Gyldendal Uddannelses efterårsreception i september. Rachel Röst modtager prisen for at skabe læselyst og adgang til bøger for børn og unge på døgninstitutioner landet over. Udsatte børn og unge skal kunne vokse op i et hjem med bogreol, selv om deres sneglepostadresse er et børnehjem. Muligheder for et bedre liv, eftertænksomhed, positiv social forandring og gode oplevelser er blandt det, som projektet indebærer. Formidlingsprisen gik i år til professor emeritus Heine Andersen og professor Lars Bo Kaspersen.

Kasper Hoff vinder Gyldendals Børnebogspris 2018

Kasper Hoff, født 1972, har en bachelor i Socialvidenskab og er uddannet dramatiker ved Aarhus Teater og arbejder som dramatiker og forfatter. Siden Kasper Hoff debuterede som børnebogsforfatter i 2009 med "Frida og det levende ler" har han skrevet adskillige bøger for børn og unge bl.a. ungdomsbogen "Sniper" og serierne, "Zonen", "Doktor Z" og "Gamerz". Kasper Hoff har bl.a. været nomineret til Orlaprisen to gange og modtaget et toårigt igangsætningsstipendium fra Statens Kunstfond.

"Kasper har ramt en kunstnerisk åre i sig selv, når han skriver børnelitteratur. Han har et kæmpestort talent for at give fantasien frit løb i alt fra tidsrejser og rumeventyr til totalt tilspidsede liv og død-scener i et computerspil. Han forstår virkelig sine læsere, og de ting, der optager dem – og netop derfor rammer han så rent med sine bøger," sagde redaktionschef i Gyldendal Børn & Unge, Elin Algreen-Petersen, bl.a. i forbindelse med tildelingen af prisen d. 6. september 2018. Ud over sine populære børnebøger har Kasper Hoff skrevet 20 skuespil til teater og radio, hvor de fleste er blevet opført på Det Kgl. Teater, samt otte radiodramaværker.

Gyldendals Børnebogspris blev uddelt første gang i 1982, og blandt tidligere modtagere er navne som Tine Bryld, Kim Fupz Aakeson, Jacob Martin Strid, Ib Spang Olsen og Rasmus Bregnhøj. Kasper Hoff modtager 100.000 kroner oveni hæderen.

Hjemmeside: www.kasperhoff.dk/

10 ting ledere kan lære af Kierkegaard

Med udgangspunkt i Kierkegaard opfordrer forfatteren Pia Søtoft (lektor i etik og religions-filosofi og tidligere sognepræst) ethvert menneske til at tage sig tid til at samle sit sind, tænke over sig selv, sine beslutninger og sit lederskab. I sin bog beder hun læseren om at stille sig selv syv spørgsmål:

1. Har jeg et ideal - vil jeg ét i sandhed?
2. Sætter mit ideal retningen for mit liv og min ledelse?
3. Lever jeg sådan, at jeg er mig mit ansvar bevidst?
4. Taler jeg dagligt med min samvittighed?
5. Er jeg et eksempel for andre?
6. Hvorfor har jeg valgt den gerning i livet, jeg har?
7. Er der noget, jeg angrer - ville jeg vælge en anden vej i dag?

10 ting ledere kan lære af Kierkegaard
Pia Søtoft
Akademisk Forlag, 2018
92 sider.

Bodil og Jørgen Munch Christensens debutantpris 2018

Joakim Vilandt (f. 1991) og Emma Bess (f. 1989) modtog i september på Vejle Bibliotek Bodil og Jørgen Munch Christensens debutantpris på 50.000 kr. hver. Joakim Vilandt modtog prisen for "Cassandra" – et værk bestående af fem korte bøger – og Emma Bess for

novellesamlingen "Mødre, døtre, søstre". Prisen uddeles til yngre danske forfattere, der har haft en lovende debut, og forfattere som Kim Leine, Amalie Smith, Theis Ørntoft, Stine Pilgaard, Caspar Eric og Yahya Hassan har tidligere modtaget boghandlerparret Munch-Christensens Kulturlegat.

Pædagogisk LæringsCenterForening
Hjemmeside: www.plcf.dk
E-mail: plcf@outlook.dk

Redaktør

Eline Mørch Jensen
Weysesgade 9, 2100 København Ø.
Tel: 2171 7027
eline.moerch@gmail.com

Landsstyrelsen

Formand

Birgitte Reindel
Sophie Magdalenens Vej 1a, st.th, 3460 Birkerød
Tel (privat): 2329 6263
Tel (arbejde): 3366 4100
birgitte.reindel@skolekom.dk

Anne Foverskov
anne.foverskov@skolekom.dk

Kirsten Bundgaard Lassen
kirsten.bundgaard.lassen@skolekom.dk

Steen Juul Møller
steen.juhl.moeller@skolekom.dk

Karin Kjeldsen
karin.kjeldsen@skolekom.dk

Pensionistgruppen

Formand Stig Bergmann
Stokkemærkevej 19, 2730 Herlev
Tel (privat): 2254 5456
Tel (forening): 51 95 6777
stig@bergmann.st

Annoncer og ekspedition

PLCF Kommunikation
Banevang 5, 7100 Vejle
PLCFKom@danskklf.dk

Alle henvendelser vedrørende abonnement på
LæringsCentret rettes til plcfkom@danskklf.dk

Adresseændring meddeles til
PLCFKom@danskklf.dk
Abonnement: Kr. 725,- inkl. moms.

Næste nummer af LæringsCentret
udkommer primo december 2018.

Udkommer 8 gange årligt.
Oplag: 1.500 – ISBN 0105-9556

Design og grafisk produktion
CS Grafisk A/S

Deadlines:

Nr. 8: 1. november 2018 (udkommer primo dec.)

Nr. 1: 1. januar 2019 (udkommer primo feb.)

Nr. 2: 1. februar 2019 (udkommer primo marts)

Artikler i LæringsCentret dækker ikke
nødvendigvis redaktionens og/eller Pædagogisk
LæringsCenterForenings synspunkter.

Forside: Lars Andersen

Medlemskab: Skriftligt via hjemmesiden på
www.plcf.dk.

Kontingent: Opkræves én gang årligt i oktober.

Overgang til pensionistfraktionen: Skriftligt
via hjemmesiden (PLCF.dk)

Flytning, navneskift m.v.: Skriftligt via
hjemmesiden (PLCF.dk) eller direkte til
laeringscenterforening@danskklf.dk.

Priser - og så til noget helt andet, INDRETNING

Efteråret er for mig den tid på året, hvor børne- og ungdomslitteraturen fejres. Det gøres med en række priser, der hædrer en forfatter eller et forfatter-illustrator-par. Kommunernes forening for pædagogiske læringscentre uddeler deres pris i september, herefter følger vi selv med vores pris, som normalt uddeles i den sidste weekend i oktober, og så følger BogForum, hvor Skriverprisen deles ud. PLCF er repræsenteret i Skriverprisudvalget, og for tiden er det mig, der fylder vores sæde, hvilket er en af de opgaver som formand, jeg sætter størst pris på. Lige netop i år er der byttet om på rækkefølgen af de sidste to priser, men det ændrer ikke på, at børnelitteraturen er i fokus hen over efteråret. I dette blad finder læseren et indstik, der fejrer, at vi netop har uddelt vores børnebogspris til Søren Jessen, så det vil jeg ikke bruge plads på med andet end et stort TILLYKKE.

Indretning

I starten af oktober var jeg så heldig at være deltager på kurset 'Udvikling gennem indretning' på Professionshøjskolen Absalon, hvor Rikke Egeberg, CFU-konsulent, havde allieret sig med designvirksomheden Friis & Clemme, og sammen førte de os deltagere gennem en to-dages-proces, der fik os til at se vores PLC-rum med helt nye briller.

Egentlig ved vi jo alle sammen godt, at rummets indretning er med til at styre, hvilke handlinger der finder sted i rummet, men det er ikke altid, at vi har taget konsekvensen af vores viden og indrettet skolen, så den understøtter vores flotte visioner. Og det gælder både almindelige undervisningslokaler og PLC-rummet (for ikke at nævne kontorer, personalerum og de mere ubestemmelige gang- og fællesarealer).

Det er jo egentlig oplagt at bruge PLC-rummet som en slags udstillingsplads for, hvilke greb man kan benytte sig af ude i klasserummene eller et eksperimenterium, hvor der kan afprøves forskellige måder at visualisere zonefordelingen i rummet. Og når først PLC har lært at stille de rigtige spørgsmål, der kan tydeliggøre behov, udfordringer og ønskede handlinger, kan PLC være med til at få personalet til at drøfte de samme spørgsmål med fokus på deres undervisningslokaler. Dernæst kan man drøfte, hvorledes farver, former og overflader og materialer kan være med- eller modspillere. Som i andre kreative processer kan det også være godt med nogle benspænd, der lige får vendt op og ned på forestillingerne, så man er mere åben for nye muligheder, og i sidste ende kan vi ende med at få skabt rum, der understøtter elevernes forskellige måder at lære på og være på, så alle elever kan føle sig inkluderet og dermed trives bedre. Husk også at spørge eleverne til råds. De ved, om nogen, hvor skoen trykker.

I løbet af kursusdagene havde vi lejlighed til at arbejde med nogle af de områder i vores eget PLC, der ikke fungerer så godt, og selvom vores lokaler selvfølgelig var meget forskellige, var det meget inspirerende at høre, hvordan andre havde tænkt om deres rum. Det var med til at træne vores sprog på dette område, og vi fik åbnet øjnene for vores egne rum gennem alle de spørgsmål, vores medkursister stillede. Og sidst, men ikke mindst fik vi nogle fif til indretningen, der ikke nødvendigvis koster mange penge, så vi afsluttede alle kurset med tegninger og planer under armen, som vi skulle hjem og arbejde videre med i praksis.

Det kan bestemt anbefales at hive et par dage ud af kalenderen til at fordybe sig i indretningen af PLC-rummet, for det giver retning for det daglige arbejde.

De bedste ønsker for den smukke efterårstid!

Birgitte Reindel, formand for PLCF

Vejledning i at pejle

Af Ph.d. Bodil Nielsen

Lærerne kan nu selv vælge mål og indhold inden for Fælles Måls færdigheds- og vidensområder. Samtidig opstiller UVMs Rådgivningsgruppe fem pejlemærker for Fælles Mål i skolen. Dermed bliver der behov for vejledning i at vælge og pejle.

Rådgivningsgruppen for Fælles Mål har udarbejdet fem Pejlemærker for Fælles Mål i folkeskolen, der kan understøtte samarbejdet mellem skolens parter om de justerede Fælles Mål. Pejlemærkerne er gode, men udviklingen kommer ikke alene i og med, at færdigheds- og vidensmålene nu er vejledende. Der er brug for, at skolernes vejledere kan støtte lærerne i den nye bølge af omstilling, hvor forbindelsen til folkeskolens formål skal tydeliggøres, og den professionelle dømmekraft styrkes. Det må indgå i en skoles aftale om vejlederes opgaver, og der må afsættes vejledningstid til det.

I de seneste år har jeg afholdt en del kurser på skoler i hele landet og været i dialog med lærere om, hvordan de generelt kan beskrive de mål, de har for elevernes læring, når de vælger et bestemt indhold og bestemte aktiviteter. Det har for en del lærere været en omstillingsproces ikke alene at vide med sig selv, hvad de sigtede mod, at eleverne skulle lære, men også at sætte ord på målene. Samtidig har lærerne skullet forholde sig til nye Fælles Mål fra 2015.

Omstilling kræver vejledning

De foregående Fælles Mål blev af mange betragtet som vejledende,

og da de nye Fælles Mål blev indført, var det derfor uvant for mange at skulle fortolke målene og planlægge og evaluere med dem som udgangspunkt. Der var behov for vejledning, men den vejledning, der blev stillet til rådighed, var beskeden, og kort tid efter tog indførelsen af læringsplatforme med de tekniske spørgsmål og vanskeligheder, det medførte, en stor del af både forberedelsestid og opmærksomhed.

Desuden er der i flere fag væsentlige dele af kompetenceområderne, der er nye i forhold til det, der var udbredt praksis i årene før 2015. Det gælder fx undervisning i at skrive sagtekster på alle trin i dansk, dele af undersøgelse,

modellering og perspektivering i naturfagene og andre dele i andre fag. Mange lærere har derfor skullet i gang med at undervise i områder, de ikke hidtil havde undervist i, ofte på baggrund af et eftermiddagskursus, i nogle tilfælde uden efteruddannelse.

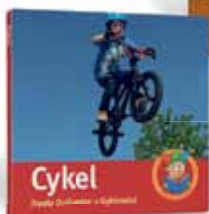
Lærerne kan nu selv vælge mål inden for færdigheds- og vidensområderne, men sammenhængen mellem praksis og kompetencemål, fagformål og folkeskolens formål skal tydeliggøres, og den professionelle dømmekraft skal styrkes, står der i Pejlemærkerne. Det kan blive en god udvikling, blot forudsætter det, at vejledere kan støtte team i at omstille og udvikle deres planer og praksis i en ny

“ Gør det let uden at lyve”

Troels Gollander
Fagbogsforfatter hos Gyldendal

Troels Gollander har gennem de sidste 25 år skrevet et hav af faglitterære børne- og skolebøger. Hans særlige evne til at skrive i et let og varieret sprog om autentiske emner i børnehøjde har skabt læselyst i hele landet. På årets Bogforum blev hans arbejde honoreret med Skriverprisen 2018. Vi ønsker et stort tillykke og glæder os over, at der stadig kommer nye titler til. Senest med udgivelserne *Traktor*, *Cykel* og *Champions League*.

Find alle vores fagbøger af Troels Gollander på gyldendal-uddannelse.dk

GYLDENDAL

retning, og der er stadig behov for at vejlede teamene i deres arbejde med at udvikle undervisningen inden for de dele af kompetenceområderne, som det for mange stadig er uvant at undervise i.

Faglige mål centrale

Med nye vinde bliver begreber, som før blev forbundet med noget positivt, drejet til at være udtryk for det, man skal bevæge sig væk fra. Det gælder et begreb som 'læringsmålstyret undervisning', der på det seneste ofte bliver brugt i en snæver og negativ betydning om det, som alle vel mener er dårlig praksis: brug af læringsplatforme på en indskrænkende måde, snævert fokus på delmål uden blik for helheder og evalueringer begrænset til det kvantitative. Det er en praksis, der er kørt af sporet, ingen tvivl om det, men undervisning styret af mål for, hvad eleverne skal sigte mod at lære, er ikke pr. definition sådan.

Rådgivningsgruppen understreger, at faglige mål stadig er centrale. Det er godt, for det har betydning for eleverne, at de ved, hvad de skal sigte mod at lære. Når eleverne skal bevæge sig i retning mod kompetencemål, fagets formål og folkeskolens formålsparagraf, kan de ikke gøre det med syvmileskridt. Det bliver nødt til at blive delt op i mindre skridt og dermed i mindre omfattende mål for de forskellige undervisningsforløb, men delmålene skal hele tiden forbindes med helheder og det lange sigt, når lærere drøfter undervisning med hinanden, og når lærere taler med elever om deres fremskridt. Det skal vejledning af team fremme, og det må nye udgaver af læringsplatforme ikke hæmme.

Redesign af læringsplatforme

Ministeriets Arbejdsgruppe for implementering af Fælles Mål på læringsplatforme, der har arbejdet sideløbende med rådgivningsgruppen, peger på, at den hurtige

udbredelse af læringsplatforme har medført et snævert og detailorienteret fokus på anvendelsen af færdigheds- og vidensmål, og de anbefaler, at læringsplatformene redesignes.

Det er der brug for, men den ønskede udvikling forudsætter også, at lærere omstiller sig fra den praksis, som læringsplatformene har medført, hvor man ser på hvert færdigheds- og vidensområde isoleret, til at tilrettelægge undervisning med sigte på, at eleverne skal blive gode til at bruge færdigheder og viden i samspil, altså med sigte på kompetencer.

Tilsvarende gælder evaluering: Elevplaner skal udformes, så de sammenfatter elevers udvikling i forhold til kompetencemålene. Den omstilling kan en skoles vejledere støtte teamene i, uanset fagområde.

Pejlemærkerne i kort form

- 1: Fagprofessionelle skal have frihed til at kvalificere og træffe deres didaktiske valg
- 2: Forbindelsen mellem folkeskolens formål og Fælles Mål skal tydeliggøres
- 3: Mål skal ses i sammenhæng med andre didaktiske kategorier: indhold, undervisnings- og arbejdsformer og metoder, og ses i lyset af folkeskolens formålsparagraf
- 4: Mål skal have forskellige former, retninger og tidshorisonter
- 5: Den professionelle dømmekraft skal styrkes

Rådgivningsgruppen udtrykker i sin rapport afstandtagen til "en undervisning, der bygger på en antagelse om, at elever lærer, hvad der forventes af dem, alene ved at løse opgaver i et læremiddel". Den form for læremiddelstyret undervisning er under alle omstændigheder u hensigtsmæssig, og den anderledes form for undervisning ud fra didaktiske samtaler på baggrund af pædagogisk dømmekraft, som pejlemærkerne beskriver, er selvsagt meget bedre, men man undgår ikke det ene og opnår det andet alene ved at gøre færdigheds- og vidensmålene vejledende.

Vejledernes indsats vigtig

I løbet af det kommende skoleår udarbejder UVM nye læseplaner og vejledninger. Det bliver sikkert bedre vejledninger end de eksempler, som ved Fælles Måls indførelse blev lagt på emu.dk. Men det er væsentligt at holde fast i, at det ikke er gjort med det. Omstillingen til nye vinde skal ske i en hverdag, hvor lærernes tid til forberedelse og samarbejde er knap.

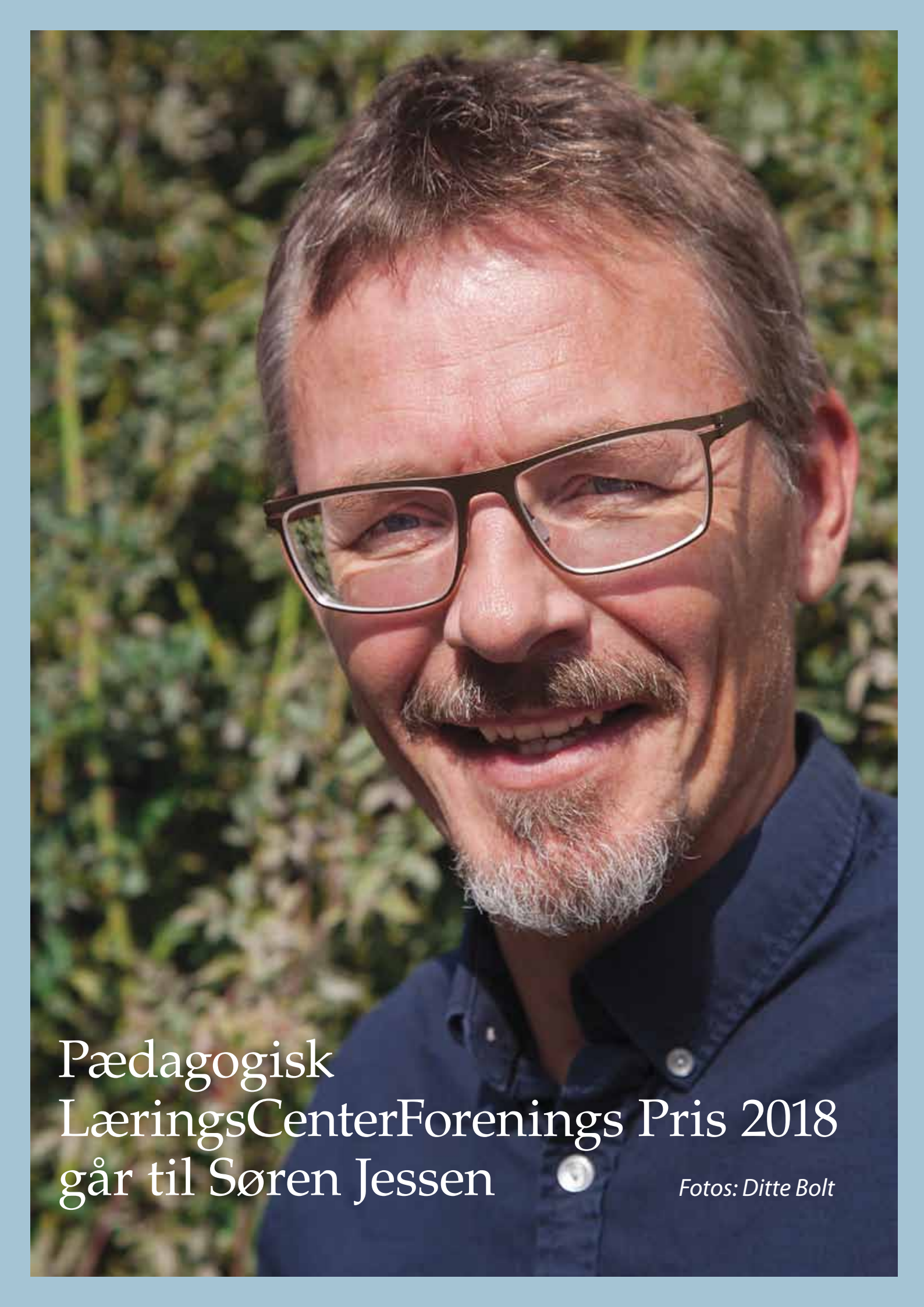
Der er derfor brug for, at en skoles pædagogiske ledelse og vejlederne sammen undersøger, hvilke behov teamene og de enkelte lærere har for støtte til at gå i nye retninger, og aftaler, hvordan den støtte kan organiseres.

Vejledernes opgave i den sammenhæng kan være at indgå i nogle af teamenes møder med udspil om, hvordan læseplaners ordlyd kan fortolkes. Vejlederne kan give forslag

til, hvordan skolens læremidler kan tilpasses. De kan bidrage med eksempler på, hvordan mål for små dele kan forbindes med større helheder, og hvordan elevplaner kan afspejle fagenes store linjer, kompetencemål og formål. Det giver god mening, at den udvikling fremmes, men det er ikke bare let. Derfor bliver vejledernes indsats vigtig. ■

bodilnsti@gmail.com

Lis Boysen og Bodil Nielsen:
Vejledning. Pædagogisk LæringsCenter mellem ledelse og undervisere
Hans Reitzels Forlag 2017.

A close-up portrait of a middle-aged man with short brown hair, a mustache, and a goatee. He is wearing black-rimmed glasses and a dark blue button-down shirt. He is smiling slightly and looking towards the camera. The background is a blurred green foliage. The photo is set against a light blue background.

Pædagogisk
LæringsCenterForenings Pris 2018
går til Søren Jessen

Fotos: Ditte Bolt

Årets prismodtager

Tale af formand for prisudvalget Karin Kjeldsen

Kære Søren

Den pris du modtager er både for dine illustrationer og bøger samt for den betydning dine bøger og illustrationer har haft og stadig har for fritidslæsningen og litteraturundervisningen i Folkeskolen, men også for din fantastiske fornemmelse for, hvilke tanker og følelser, der rører sig i børn og unge, og at du på formidabel vis er i stand til både at forstå drenges univers - men også pigers univers.

Dødshacket, Alt på spil, Liv på spil, Den hule pige, Den skæve dreng, Kopierne, Mag O'Neal, Smak og Vildnisset er flittigt lånte bøger på Center for Undervisningsmidler. Man skal være "vaks ved havelågen" i booking-systemet, hvis man vil gøre sig forhåbninger om, at få bøgerne i den periode, man har planlagt sit forløb.

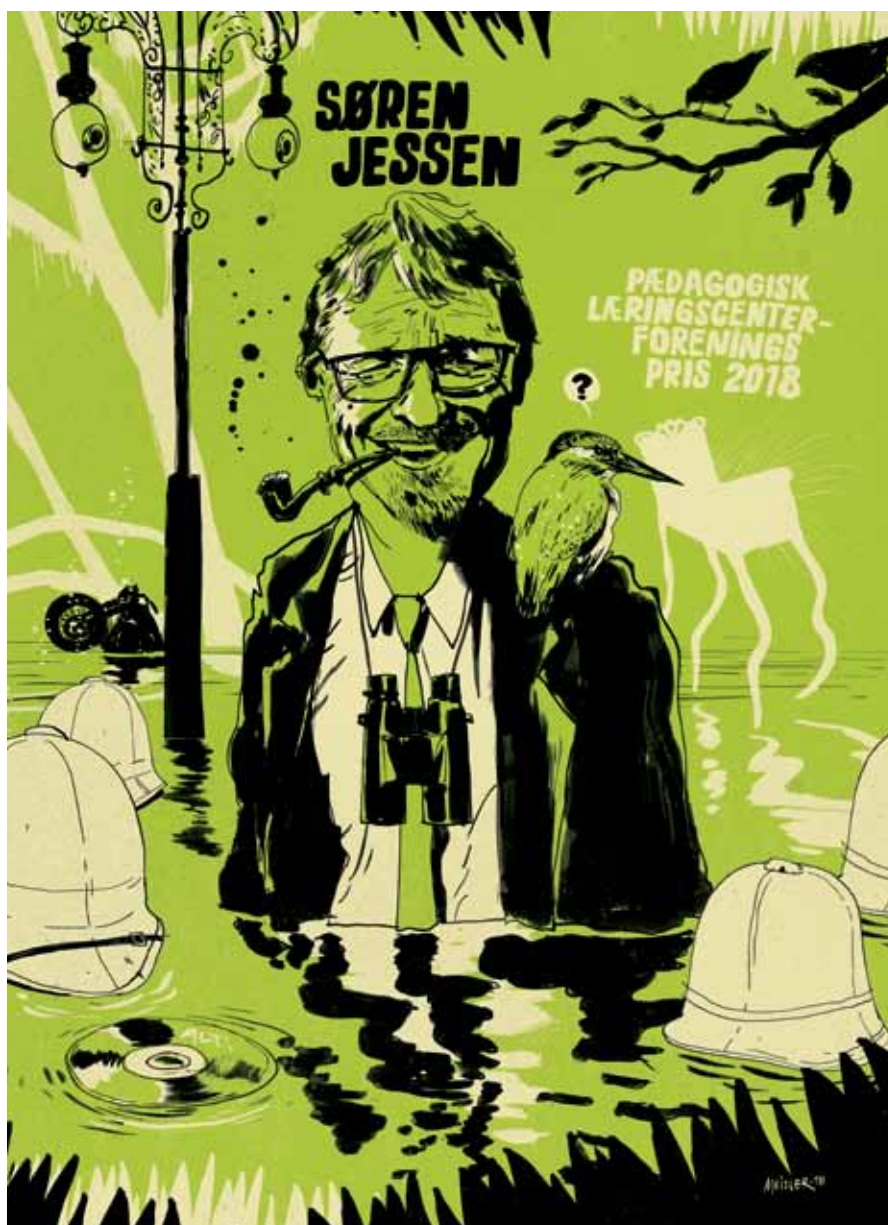
At du bliver brugt i undervisningen er *Fandango* også et godt eksempel på. I *Fandango 6* er der et undervisningsforløb om *Typer*, hvor eleverne skal læse novellen *Kiks* fra romanen *Den hule pige*. Om Johnny, som er stor og stærk, ikke særlig klog, naiv (kan ikke gennemskue, at Alf udnytter ham) kender ikke sin far, bor alene sammen med moren. Johnny er "dej i sin mors hænder", som Alf udtrykker det. Modsat er Alf: en lille og spinkel dreng (ganske utilfreds med det!), udspekuleret og ondskabsfuld, men føler sig alligevel "som en snegl uden hus", når han ikke er sammen med Johnny. Hvilken type, vil du helst være ven med?, bliver eleverne spurgt om i en af opgaverne... Jo, der er stof til eftertanke.

I *Fandango 7* er det om Dit forfatterskab, som du har kaldt *Jeg kradser lidt i virkeligheden*. Du kan lide surrealisme, som du fortæller. Og Ja, *du kradser i virkeligheden*, og mange af dine fortællinger er virkelighed, men det surrealistiske får oftest en plads i dine fortællinger.

En af dine illustrationer i serien *Mentale Landskaber* pryder forsiden af *Fandango 7*, og andre af illustrationerne i serien bliver brugt i

selve forløbet. At illustrere Mentale tilstande er noget af en kunst!: At være ved siden af sig selv; At ligge vandret; At springe ud. Du illustrerer begreber, som faktisk er svære at forklare, men eleverne forstår dem ved at kigge på dine illustrationer - også den symbolske/overførte betydning!

Jeg tillod mig at nævne *Kopierne*, som en af "dine" bøger trods det, at det er Jesper Wung Sung, som

har skrevet teksten. Men som med så mange andre bøger, du har illustreret, så har du jo også "skrevet" bogen, blot med dine enormt flotte, tankevækkende og følsomme - nogle gange smertende - illustrationer. I har lavet et utrolig smukt værk sammen, du og Jesper. Det er tydeligt i dine illustrationer af Jonas at se, hvordan de ændrer sig samtidig med, at Jonas - hovedpersonen - bliver mere og mere nedbrudt - teksten og illustrationerne kan ikke "undvære" hinanden.

Den hule pige og *Den skæve dreng* er 2 novellesamlinger, som er meget benyttet i skolen. Det er noveller, der handler om identitet, kærlighed, moral og meget mere. Personerne i novellerne er fra samme klasse og på forunderlig vis griber deres fortællinger ind i hinandens skæbner. Alle noveller har forskellige temaer, men hovedtemaet i dem alle er, at det er svært at være ung. Du viser med disse noveller en utrolig indlevelse i, hvad der rører sig blandt unge mennesker.

I Fandango 7 nævner du, at idéen til *Liv på spil* opstod, da en pige havde spurgt dig, hvordan det mon ville være, hvis det var en pige, der havde fundet ALT. Du tog idéen til dig, og det kom der Liv på spil ud af. Igen er det utroligt, hvordan du genialt og overraskende får historier til at flette sig ind i hinanden. Hvordan spillet ALT først er i Mads besiddelse og ved en tilfældighed lander hos Lisa. Hvordan de dog begge må erkende, at det ikke er så fedt at bestemme over andres liv. Faktisk kan det være meget anstrengende.

Og så er der måske en mening med, at ALT endte i vandet og ikke i det våde betonfundament på Aarhus havn. En CD-rom kan vist godt bruges, selvom den har ligget i vand - måske bliver den skyllet op på stranden et sted i Aarhusbugten og fundet af..?

Da jeg gik i gang med at lave research til min tale til dig, faldt jeg

over romanen *Vildniset*. Ganske vist gik den for at være en voksenbog, men jeg havde lyst til at læse den, selv om jeg nok ikke ville komme til at omtale den. Senere finder jeg så ud af, at den kan lånes på CfU med undervisningsidéer udarbejdet af Kurt Thybo, som også er kendt i skolebibliotekar-verdenen. Et ef KT's oplæg er, at *eleverne skal lære om og arbejde med analyse af det 'sagte' og det 'usagte' i Vildniset*.

Og det er netop det stærke, det rørende og det tragiske ved historien om Jens, der vokser op med en mor, der mest ligger i soveværelset og en far, som efterhånden mere opholder sig på værtshuset Vildniset - og måske andre steder..? end i hjemmet. *Når bilen står skævt* - så kender Jens farens tilstand. Det er det usagte, der igen gør størst indtryk. Også i *Stilhedens Hav står bilen skæv*. Her er det blot set med Sofies øjne. Igen formår du at skabe en fortælling set både med drengeøjne og pigeøjne. Og overrasket blev jeg, da jeg for ikke

så længe siden kunne læse om din nyeste bog (i skrivende stund) *Vildnis og tropehjelme* - en genfortælling af *Vildniset* - men mere i børnehøjde, og som du også selv har illustreret. Du har, helt bevidst - som du selv beskriver - illustreret romanen, således, at illustrationerne netop ikke er ting, som er nævnt i teksten. Illustrationerne bliver det usagte!

Og så er der så mange andre ting, som kunne fortælles om dit forfatterskab og dine illustrationer! Jeg kan næsten ikke få sat et punktum! Men det kan du forhåbentligt heller ikke! Jeg ved, du er undervejs med endnu en graphic novel - *Liv på spil* - denne gang i samarbejde med Rasmus Meisler. Det kan der kun komme noget godt ud af. Vi går i spændt venten...

Du har beriget vores arbejde med litteratur i Folkeskolen. Tak for det!

Et stort til lykke med prisen, Søren!

faktalink
forfatterweb

SkoDa lukker

Gå ikke glip af Faktalink og Forfatterweb i 2019

Faktalink og Forfatterweb er to uundværlige livlinier i undervisningen på mellemtrinnet og overbygningen i:

- Samfundsfag
- Historie
- Dansk

SkoDa lukker ved årets udgang
Tegn abonnement for 2019 så I også efter 1. januar 2019 har adgang til to af de mest brugte værktøjer i elevernes opgaveskrivning og projektarbejde.

Abonnementet giver ret til ubegrænset brug i undervisningen via UniLogin og omfatter alle undervisningsinstitutionens og læreres/elevs computere.

Se indhold og priser på www.dbc.dk

At finde vej gen

Af Eline Mørch Jensen

Det er vel dét, det handler om: At finde vej, *sin egen vej*, selvom man ind imellem farer vild eller tager nogle kortere eller længere afstikkere, inden man – forhåbentlig – lander på sporet.

Selv har 55-årige Søren Jessen med sine mere end 50 bogudgivelser plus det løse efterhånden også fundet sporet i sit professionelle liv, selvom vejen dertil nærmest har været lidt tilfældig, eller i hvert fald ikke planlagt. Hverken at han havnede i bogbranchen eller at han kom i gang med at illustrere og skrive sine egne bøger. For egentlig skulle han have været astronom ...

I Søren Jessens roman *Vildniset* (2012) er der en hel del, der passer ret godt med forfatterens eget liv: Hovedpersonen Jens er født i 1963, og romanen foregår i sommeren 1975, hvor han er 12 år gammel, hvilket Søren Jessen også var. Jens er født i Sønderborg, rykker videre med familien til Herning og flytter hjemmefra til Aarhus – akkurat lige som romanens forfatter.

Hvorfor står der egentlig "roman" på bogens forside?

Søren Jessen klør sig i skægget og tygger lidt på det, inden han kaster sig ud i at besvare spørgsmålet:

- Der er meget selvbiografisk stof i *Vildniset*, med hensyn til familien, faren der drikker og alt det der, men jeg har også fundet på en del, så måske er det kun 60 til 70 procent der er sandt. Jeg har for eksempel

nem vildnisset

”

Det at fare vild og siden finde vej i sit eget liv er et ur-tema, der bliver ved med at være inspirerende.

”

to søstre. Den ene har jeg skrevet helt ud af *Vildnisset*. Jeg fokuserer på hende, der hedder Marianne, som er udviklingshæmmet lige som min lillesøster. Min storesøster, som er helt normal, er ikke med.

- Og sådan har jeg taget en masse valg i bogen, så andre vil ikke kunne se, hvad der sandt og hvad der ikke er. Det skal man heller ikke, det er ikke det væsentlige, til gengæld har jeg villet skildre miljøet og tidsbilleddet så sandt, og så præcist og realistisk, som muligt, tilføjer han.

Opbrud sætter spor

I *Vildnisset* spiller flytningen fra Sønderborg til Herning en central rolle i drengen Jens' liv, hvor det at blive rykket væk fra det nære liv med kammeraterne lige udenfor døren i etagebyggeriet og cykelafstanden til bedsteforældrene pludselig bliver fortid. Umiddelbart virker det som om dét opbrud også har præget Søren Jessens eget barndomsliv.

- Det har det! Man flytter jo ikke børn omkostningsfrit i den alder, det gør man altså bare ikke. Man kan blive nødt til det, som i mit tilfælde, og som det sker for familier hver eneste dag hele landet rundt. Folk bliver nødt til at flytte, ofte efter jobs, og så må børnene nødvendigvis følge med.

- Men det sætter sig jo spor, selvom man ikke tænker over det, og selvom forældrene måske ikke forestiller sig det, mener Søren Jessen. Han tager sig endnu en slurk af tekruget og er ved at have talt sig varm. Han uddyber:

- Bare dét at du er født og opvokset et sted og ikke kender til andet ... Du har aldrig prøvet andet og er barn i en lille tryk verden, som pludselig bliver brudt op. Det er jo i tresserne, det her, og dengang var verden mindre. Folk rejste ikke udenlands tre gange om året. Faktisk kom vi aldrig til udlandet. Ikke en eneste gang, det gjorde man bare ikke dengang. Vi kom over grænsen ind imellem, fordi vi boede så tæt på, men det var da også det.

Så selv om det ifølge Søren Jessen gik forholdsvis nemt at falde til i eget hus i et nyt villakvarter og på en ny skole, føler han at flytningen rækker langt ind i hans efterfølgende tilværelse. Også fordi det ansvar, der fulgte med da Søren far steg i graderne på sit arbejde (hvilket var grunden til flytningen), lidt efter lidt førte til at faren begyndte at drikke. Blandt andet på værtshuset Vildnisset.

Tarzan og Zorro

- Det påvirkede os alle sammen. Det var ikke noget, vi nogensinde snakkede om i familien, men min teori er at han ikke kunne magte det ansvar der fulgte med den nye stilling. Det var selvfølgelig fedt at blive forfremmet, hvem vil ikke gerne det? Nogen gange er man bare ikke klædt på til det. Man prøver på at få det til at virke sådan, men hvis du dag ud og dag ind føler dig over-matchet, så har det sgu en høj pris, siger Søren Jessen - måske med et gran sønderjysk i dialekten? ▶

I hvert fald taler han ikke aarhusiansk som en indfødt og ej heller herningensisk. Til gengæld talte han "rent sønderjysk" da han som 10-årig kom til Herning og "ikke vidste at man kunne tale på andre måder".

Han fralagde sig dog hurtigt det sønderjyske og faldt til og fik venner uden større problemer. Søren Jessen har altid godt kunnet lide at gå i skole og var god til det. "Så ingen traumer her," som han tilføjer med et grin.

Han var vild med at læse, blandt andet sin fars gamle Tarzan-bøger og hæfter i Zorro-serien, som han havde gemt siden sin egen barndom, men også alle klassikerne som Søren cyklede ind og lånte på Centralbiblioteket i Herning.

- Vi fik Anders And-bladet hver uge, og det slugte jeg, men derudover var jeg ikke interesseret i tegneserier – på dét tidspunkt. Det var ellers her, som 12-13-årig, jeg for alvor begyndte at tegne. Lidt efter lidt begyndte jeg også at lave tegneserier og tænke i historier, fortæller han.

Bidt af Surrealismen

- I 1980, da jeg var 16-17 år, tegnede jeg en plakat inspireret af OL i Moskva. På plakaten så man en masse russiske og amerikanske atleter, der konkurrerede og prøvede at sabotere hinanden på alle mulige måder – det var før USA's boykot - i længdespring

havde russerne gravet et hul, så de kunne trække et tæppe væk for næsen af amerikanerne, mens amerikanerne lagde en bombe ud foran russerne. Sådan noget – en kæmpe myldre-tegning!

- Min mor syntes plakaten var så fantastisk, at hun tog den med ind på Herningbladet, som bragte den. Derefter fik jeg flere tegneopgaver for avisen, blandt andet tegnede jeg i flere år fast karikaturer af byens lokale kendisser. Så det var min debut på tryk, kan man godt sige.

Det var også deromkring, han begyndte at male oliemalerier, ikke fordi han kendte andre der gjorde det, han syntes bare det kunne være spændende at prøve. Og blev dybt optændt af det! Som 18-årig kom han med på sin første censurerede udstilling på Centralbiblioteket i Herning.

- Jeg forsøgte mig også med et enkelt aftenskolekursus i oliemaling, men da jeg kom derhen var det ene kvinder over 60 år, som stod og kopierede malerier fra kalendere så godt de nu kunne. Dét var konceptet. Selv var jeg grebet af Surrealismen big time! Surrealismen var mind blowing og jeg var helt vildt optaget den, men det stod jeg ret alene med. Jeg gik heller ikke på kunstudstillinger, det var der ikke rigtig noget af, ikke andet end på Herning Kunstmuseum.

Men selvom hverken familie eller venner var særlig interesseret i malerkunst eller Surrealisme, betød det ikke at Søren følte sig marginaliseret, tvært imod solgte han sit allerførste maleri til en klassekammerat, som gav det til sine forældre.

- Det forestillede en nøgen kvinde, som stod i en sø og spejlede sig i vandet, og hendes spejlbillede var et stort birketræ. Meget stramt i farverne, i nogle blålige nuancer, for jeg har aldrig været vild med mange farver. Det hang i deres soveværelse i mange år, husker han.

Direkte ind fra gaden

Da Søren Jessen gik i 3.g søgte han ind på tegnelinjen på Kunsthåndværkerskolen i Kolding. Han kom dog ikke ind, men selvom det var helt normalt ikke at komme ind i første forsøg, blev det aldrig til flere gange. Nærmest lidt tilfældigt, "for der skete bare noget andet." I stedet færdiggjorde han gymnasiet, hvor karaktergennemsnittet desværre ikke var helt højt nok til at søge ind på drømme-studiet – astronomi – som ellers var plan A.

Efter studentereksamen tog han på kunstske i Randers og "det var superfedt, for hold kæft, hvor bliver man dygtig af at tegne croquis!". Herefter skulle der ske noget nyt og Søren Jessen tog til Aarhus med mappen med sine tegninger under armen og gik rundt til alle reklamebureauerne. Han fik arbejde som reklametegner, men da det mest gik ud på at sætte overskrifter op, lave sats og kopiere billeder, snarere end at tegne, holdt det ikke i længden.

- Altså tog jeg atter fat i min mappe og gik på besøg hos en håndfuld forlag i Aarhus, Klim, Modtryk og et par andre – nu er vi i slutningen af firserne – og jeg fik faktisk opgaver fra dag 1. Men efter som næsten alle forlag lå i København, bestemte jeg mig for at tage dertil med min mappe. Jeg havde planlagt en rute hjemmefra og kom direkte ind fra

gaden. Det kunne man dengang, så jeg vadede bare ind på redaktørernes kontor uden nogen aftale, både på små og store forlag. Det havde de tid til dengang!

Turen til København gav gevinst, så selvom Søren aldrig havde forestillet sig at han skulle lave omslag, havde han alligevel i bogbranchen. Han lavede forsider til både børne- og voksenbøger, men trods gentagne forsøg på at komme til at illustrere en billedbog, var der ingen forlag der bed på. Altså kunne han lige så godt selv lave en billedbog, hvis det var dét, der skulle til. Og sådan blev debuten *Dino kommer til byen* fra 1990 til.

Børnebogsdebut i 1990

- Først fik jeg afslag fra flere forlag, inden det lille forlag Apostrof sagde ja. Det var fantastisk! Siden lavede jeg flere bøger for både dem og andre forlag, hvor jeg selv skrev og tegnede, og efterhånden holdt jeg stort set op med at lave forsider til andres bøger, fortæller Søren Jessen.

10 år senere, i år 2000, debuterede han som voksenbogsforfatter med romanen *Zambezi*, som samme år vandt Debutantprisen på Bogforum. Siden 1990 er det blevet til mere end 50 titler til både børn og voksne, hvor især børne- og ungdomsbøgerne fylder godt op i forfatterskabet, men hvorfor har børne- og ungdomsbøgerne fået en særlig plads i hans hjerte og hvorfra kommer inspirationen til alt lige fra billedbøger om dinosaurer til ungdomsbøger om mobning og misbrug?

- Jamen, det er jo meget forskelligt! *Vildniset*, som vi har talt om, og også billedromanen *Vildnis og tropehjem*, som udkom i august i år, går tæt på min egen barndom. Andre titler er grebet ud af luften og har næsten ikke noget med noget at gøre, fortæller Søren Jessen.

Man kunne godt tale for at *Vildnis og tropehjem* er romanen *Vildniset*

om igen, bare i en anden form og til et andet publikum, hvor den første henvender sig til voksne, men har en barne-fortællerstemme og fint kan læses af større børn, mens billedromanen klart er for børn.

Hvorfor fortælle den samme historie to gange?

- Godt spørgsmål ... Og efter en lille tænkepause: - Det grundlæggende er det her værtshus med det fantastiske navn *Vildniset*, som jeg bare synes er helt vildt fedt. Og så det at fare vild, det er jo faktisk et tema jeg har brugt en del, det med at fare vild og siden finde vej i sit eget liv ... Det er et ur-tema, som bliver ved med at være inspirerende, og i det her tilfælde kunne jeg se at jeg med tegningerne kunne få nogle andre sider frem i historien. Lidt ligesom når Monet maler en høstak eller åkanderne igen og igen – hvorfor maler kunstnere det samme motiv i årevis? Jamen, det er vel fordi der stadig er noget de ikke helt har fanget, mener Søren Jessen.

Børn er inspirerende

Han holder hårdnakket fast i at det med selv at begynde at skrive bøger aldrig var noget han havde skænket en tanke, inden han - "i et impuls-køb" - købte en skrivemaskine:

- Og så gik jeg egentlig bare i gang uden at have nogen som helst formodning om at det skulle ende med en bog. Jeg begyndte at skrive lige inden jeg selv fik børn og siden fortsatte jeg bare ... Det var lystdrevet, fuldstændig ligesom da jeg begyndte med oliemaling og tegneserier.

Skal man dykke ned i én enkelt titel ud af de mange mulige, kunne det passende være ungdomsromanen *Liv på spil* fra 2011, én af Søren Jessens mest læste bøger ude på skolerne, og en idé han for nylig har genoptaget med den selvstændige fortsættelse *Alt på spil* i 2018.

I *Liv på spil* finder 12-årige Mads computerspillet Alt, der giver ham chancen for at bestemme over liv og død, ikke bare i spillet, men også i virkeligheden. Mads ender med at indse at spillet ikke gør noget godt for hverken ham eller nogen andre og beslutter sig til at skille sig af med det, før det tager magten fra ham. Men inden han når så langt, bliver det solgt på et loppemarked og forsvinder ud af hans liv. Syv år senere lader Søren Jessen så historien genopstå i *Alt på spil*, hvor pigen Lisa finder spillet, som gør hende til en slags gud med magt til at styre – og hævne sig på! – de unge mennesker, ►

som mobber hende og gør hendes liv til et levende mareridt.

Hvor meget af dig selv er der i en gamer-roman som for eksempel *Liv på spil*?

- Jamen, den bog handler faktisk også om mit liv, kan man godt sige. Den er skrevet da mine drenge var teenagere og spillede rigtig meget computerspil, hvilket jeg som far var ret bekymret over. Jeg har altid skrevet bøger inspireret af mine drenge og den alder, de havde.

Du har fulgt dem hele vejen op lige siden de første Dino-bøger?

- Præcis, nogle af Dino-bøgerne bygger på ting, de er kommet hjem og har fortalt, eller noget som jeg har oplevet med dem. På samme måde skrev jeg ungdomsromaner da de var unge, fordi jeg bliver inspireret af det jeg ser og hører omkring mig, og alt det, det sætter i gang. Det er inspirerende at have børn! Fastslår Søren Jessen og lægger til:

- I dag er mine sønner 24 og 27 og bor ikke hjemme, men er voksne, selvstændige mennesker. Men heldigvis kan enhver situation jo være inspirerende, hvis du er åben og har blik for det. Jeg bliver ofte inspireret af at køre i tog og kunne aldrig drømme om at sidde i en stillekupé! - Griner han.

Alt det børn går glip af

- Jeg spillede selv computerspil engang, men tænk på at jeg var 28 år, da jeg fik min første computer. Og helt ærligt, computerspil dengang var ikke noget at skrive hjem om, vel? Når jeg kigger på hvor stor betydning computere har for børns liv nu om dage og på hvor meget de går glip af, fordi de bruger så mange timer på det, så ville jeg ikke bytte, erklærer Søren Jessen.

- De går glip af ro og refleksion – og det er jo dér litteraturen er stærk – så jeg er glad for at der ikke var

computere, da jeg var dreng. Det er fedt at de kan blive opslugt af noget, på dén måde er der meget godt at sige om det digitale, men der er edder banke mig også meget dårligt! Han indrømmer at han selv nemt kunne være blevet én af dem, der forsvandt ind i en lille computer-verden:

- Jeg forsvandt jo fuldstændig ind i science fiction og rå-læste alt hvad der var på biblioteket. Da jeg var barn var der mange reoler fulde af science fiction og næsten ingen fantasy-bøger, der stod måske lige *Ringenes herre*, men det var vel også det. Nu om dage er det helt omvendt, fantasybøgerne fylder det hele og science fiction fylder meget lidt.

Søren Jessen tilføjer at han som dreng var stærkt optaget af tv-serien *Månebase Alpha*, ligesom flere af de tegneserier, han selv lavede, foregik i science fiction-universer.

Hvad er det med drenge og science fiction, mens pigerne jo mere er til fantasy?

- Tja, altså Harry Potter appellerer jo til alle, men du har ret i at science fiction ikke har grebet piger på samme måde som drenge. Science fiction og fantasy er to sider af samme sag, nemlig fantastiske genrer. Det er dét der altid har fascineret mig i hvert fald, ligesom jeg som sagt også er optaget af Surrealismen – altså alt det som rækker ud over virkeligheden, forklarer Søren Jessen.

Realisme er dødkedeligt

- Realisme er dødkedeligt! Jeg læser ikke realistiske romaner og noget af det allerværste jeg kunne forestille mig at læse er en realistisk fremstilling af en skilsmisse for eksempel. Jeg kalder det beton-realisme. Til gengæld læser jeg hellere end gerne magisk realisme á la Márquez, Borges og Kafka. Bøger, hvor man kan lade fantasien stråle, hvor næsten alt kan lade sig gøre og

man kan opfinde sin egen verden. Bøger, hvor det er dig der definerer universet, hvis du selv skriver eller tegner, hvor det er dig, der er gud.

Selvom der ofte er socialrealistiske træk og emner som bl.a. misbrug og mobning i Søren Jessens egne bøger, er der som regel også et strejf af noget fantastisk. Som i *Den skæve dreng*, hvor drengen Christian ikke bare ryger sig skæv, men også rent fysisk rammes af en skævhed i kroppen. Eller som i *Den hule pige*, hvor Mette er hul indeni som et råddent træ og ikke kan føle sorg. Han kommer selv med en mulig forklaring på hvorfor det er sådan:

- Grundlæggende er jeg nok et billedmenneske og synes der er fede billeder i det fantastiske. Nogle gange har jeg skrevet hele romaner på et billede, jeg har set for mig ... Eksempelvis en gang hvor jeg så en mand i slåbrok, som sidder i en lænestol, og som pludselig rejser sig op, hvorpå der springer en sort køter ud af brystet på ham. Hvor det kom fra, aner jeg ikke, men jeg tænkte straks "hold kæft, det billede er godt!" Jeg vidste med det samme at det skulle tegnes eller males eller skrives om. Og så skrev jeg ungdoms-

Jeg bliver ofte inspireret af at køre i tog og kunne aldrig drømme om at sidde i en stillekupé!

romanen *Stilhedens hav*, hvor Sofie ser sin nabo sidde i en lænestol og køteren som springer ud af brystet på ham.

Et strejf af noget fantastisk

Alligevel understreger Søren Jessen at der er grænser for hvor langt ud hans historier får lov at komme. Han kan ikke selv være med hvis alting bliver for ekstremt eller urealistisk. Historierne skal ligge et sted mellem det realistiske og det fantastiske, hvor han kan vælge at gå enten den ene eller anden vej, alt efter hvad der passer bedst, men sådan at han samtidig "har lidt snor i læseren."

Ville du føle at du lod læseren i stikken, hvis du lod historierne køre for langt ud?

- Det ville jeg, ja. Men først og fremmest handler det om hvad der klæder historien. Og så er det også bare min natur at ligge et sted i midten. Altså, jeg er ikke så udknaldet, at jeg befinder mig helt derude hvor alt er fuldstændig meningsløst. Der mister jeg selv interessen ...

I Alt på spil bliver Lisa mobbet og bruger computerspillet til at hævne sig på sine plageåndere. Hvorfor vælger du ikke en realistisk udvej?

- Når man bliver mobbet gælder det om at finde en måde at komme ud af den passivitet – og den magtesløshed – man havner i. Lisa kommer ud af den ved hjælp af det her fantas-tiske spil, der gør hende til en slags gud, hvor hun kan tage hævn. Selvfølgelig løser det ikke noget, men skaber i stedet en masse problemer. Der er mange måder at komme ud af magtesløsheden på, og det er dét, jeg håber man tager med sig som læser, siger Søren Jessen og tilføjer:

- Det kan godt være at det ser håbløst ud lige nu, men der findes altid en vej ud. Hvordan den vej er for den enkelte, kan andre ikke sige. Dét, spillet lærer Lisa, er at alle mennesker har nogle svagheder, også de tilsyneladende stærke. Og i øvrigt finder hun støtte i Mads, som både hjælper og forstår hende. Noget der er lige vigtigt for os alle sammen ...

Den lille dreng er mig

Man kan ikke undgå at bemærke at spillet heller ikke denne gang bliver tilintetgjort – holder du en kattelem på klem til en 3'er?

- Nja, jeg har ingen planer ... Jeg tror ikke det kommer til at ske, men det sagde jeg nu også efter *Liv på spil*, så man kan jo aldrig vide ... Historien blev bare ved med at spøge og når jeg kom ude på skolerne var der mange der spurgte, om ikke der snart kom en efterfølger. Når jeg så drillede drengene og spurgte dem, om jeg skulle lade en pige få fat i spillet og blive gud, lød der et ramaskrig! Det ville være helt forfærdeligt, mente de, så også derfor var det oplagt at lade historien genopstå med en pige i hovedrollen, griner Søren Jessen.

Han fortæller at ideen til at genoptage historien opstod i kølvandet på de senere års stigende fokus på digital mobning med deling af nøgenbilleder og hævnporno.

- Det er jo sindssygt, hvor langt vi er kommet ud på overdrevet! Første bog foregår jo i Risskov, hvor Mads går i skole, så den nye skulle foregå i Midtbyen på den store, nye skole i Aarhus. Her på Frederiksbjerg skole har jeg så været i et tæt forløb med en 7. klasse, hvor jeg var ude og snakke med eleverne inden jeg gik i gang, og igen da jeg havde skrevet historien igennem første gang, hvor de fik det ufærdige manuskript at læse, så jeg kunne få deres feedback. Og jeg fik en rigtig brugbar feedback, virkelig noget jeg kunne bruge, understreger Søren Jessen.

Hvad kunne eleverne lære dig?

- Jamen, de kunne for eksempel sige at dén måde, hun taler på dér, den er altså ikke realistisk, eller den måde at reagere på er mærkelig og hvis det havde været os, så ville vi da have gjort sådan og sådan ... Og så gik jeg ellers hjem og havde fået en masse at tænke over. Jeg ændrede både sprogligt og indholdsmæssigt i teksten og blev helt sikkert klogere på digital mobning, mener Søren Jessen og uddyber:

- Det er den samme ondskab der er på spil, men det er blevet meget værre, meget hårdere, netop fordi du ikke kan gå ind og forhindre andre i at se det. Det er 24-7 og du kan intet gøre! Forestil dig at gå gennem skolegården dagen efter at der er blevet lagt en video eller nogle nøgenbilleder af dig ud på nettet ... Dét må være så slemt! Og du ved ikke engang hvem der har set dem!

Du skriver så levende om børn der har det svært – og om små drenge der bliver skubbet omkuld og får hudafskrabninger – så man skulle tro du selv har lagt krop til?

- Jeg var meget lille af min alder og sent udviklet, så ja, det kan jeg godt huske hvordan var! Hver gang der er sådan en lille dreng i mine bøger, er det mig selv. I hvert fald en del af mig.

Den skæve dreng

Af Mette Nejmman, Søren's redaktør på Gyldendal Børn og Unge

Engang lagde Søren Jessen et profilbillede på Facebook af sig selv iklædt stiligt jakkesæt med slips og stående i vand til livet med et udtalt cool udtryk i ansigtet.

Det er et fantastisk billede. For det afslører noget om Søren's personlighed og om kilden til hans historier, som man ikke får mistanke om, når man først møder denne sympatiske, behagelige og i hvert fald relativt normale mand. Man aner ikke uråd, før man åbner en af hans bøger og begynder at læse.

Søren er surrealist, fantast og fremtidsvisionær, og samtidig jordnær og hverdagsagtig. Når man hører ham fortælle om sine bøger, er man ikke i tvivl om, at han er en mand fuld af gode ideer, med en kæmpe nysgerrighed og fantasi, og med et særegent fortælletalent.

Oven i det kommer så hans virtuose forvaltning af det danske sprog, denne ligefremme, rolige og under-spillede stil, hvor ikke så lidt står skrevet mellem linjerne. Et lysende eksempel på netop det er det lille mesterværk *Vildnis og tropehjem*.

I denne illustrerede kortroman viser Søren et unikt talent for at få tekst og billeder til at komplementere hinanden og med få ord fortælle en historie, der gør dybt indtryk på læseren. Og han viser, hvor langt han også er nået som illustratør, for ved siden af forfattergerningen er Søren Jessen en fremragende tegner og maler.

Mange af Søren's historier er lidt skæve eller mærkelige, lidt som den jakkesætklædte forfatter i vandet. Til at begynde med lader de til at foregå i en almindelig verden. Men så sniger noget mystisk, uforklarligt sig ind. Det gælder for eksempel i de korte historier i *Den hule pige*, *Den skæve dreng* og *Wolf – Ulvemandens fortællinger*. I en af dem føder en kvinde på et helt almindeligt hospital en blå pige. Pigen er ikke født med svagt hjerte, hun er bare "blå som det blåeste blå". Det er virkelig mærkeligt, og lægerne undersøger hende da også meget omhyggeligt.

Men forfatteren har ingen sympati for deres videnskabelige anstrengelser for at finde ud af, hvor alt det blå kommer fra. Han virker nærmest irriteret over, at de ikke bare kan lade hende være blå og leve sit liv i fred. Og han straffer dem ved at lade dem forblive uvidende.

Søren's fascination af fremtiden kommer til udtryk i mange af hans bøger, senest i en lille illustreret roman, *Ørkenfeber* (udkommer i 2019). Her udforsker han en verden, hvor noget, vi i dag tager for givet og samtidig er helt afhængige af, pludselig er en knap ressource. Han tager os med til en tilsandet, udtørret verden, hvor et enkelt firma har monopol på at sælge vand. Det er i al sin enkelhed en frygtindgydende ide, fordi den ikke er helt urealistisk. *Ørkenfeber* er skræmmende aktuel efter den danske tropesommer 2018.

Fra en redaktørs synspunkt er Søren Jessen en fornøjelse at arbejde sammen med. Han er lydhør og konstruktiv, og han er en nørd og perfektionist, der aldrig vælger den nemme løsning: Ingen detalje er for lille til at blive vendt en ekstra gang, hvis det er nødvendigt. Men han

kan også være iskold. Hvis jeg for eksempel kommer til at pibe lidt over, at slutningen på en af hans historier er lovlig abrupt, er der ikke hjælp at hente hos Søren. Han insisterer på, at læseren godt selv kan bruge sin fantasi til at forestille sig, hvad der sker efter sidste side. Og jeg må erkende, at hvis nogen kan slippe godt fra at lave temmelig åbne slutninger, er det Søren Jessen. For fundamentet i hans historier har han sørget for at bygge så stærkt, at læseren ved sidste side er klædt udmærket på til selv at bygge videre.

Enhver forfatter drømmer om at se sine bøger ligge i stabler i boghandlernes vinduer og blive revet væk af ivrige læsere. Men selvom Søren's bøger ikke er af den slags, der er blevet kastet over boghandlerdiskene i tusindvis, kan han glæde sig over, at mange af hans bøger bliver trykt i flere oplag og læses af masser af børn landet over. Søren Jessen er nemlig et respekteret navn blandt lærere og skolebibliotekarere.

Og kan man egentlig ønske sig et bedre kvalitetsstempel end at være værdsat af netop dem, der bærer det største ansvar for at formidle god litteratur til danske skolebørn?

Når man har kendt Søren i to årtier, ved man også et par ting, som ikke har så meget med hans bøger at gøre. For eksempel at han er god til at danse. At han ikke er den, der går først hjem fra fester på Gyldendal. At han ikke ældes naturligt – selv i en halvhøj alder er han stadig temmelig drenget, både indeni og udenpå.

Og man skal nok være ret heldig for at spotte Søren Jessen i slips og jakkesæt. Jeg tror, der skal noget i retning af en audiens hos dronningen til for at få denne mand til at iføre sig

sådan et antræk. Medmindre han kan få lov at twistе det lidt ved at vade ud i Århusbugten og posere for en fotograf. Så ser det vel så tilpas surrealistisk

ud, at denne skæve dreng ikke føler, han går på kompromis med sit image. Kæmpe tillykke med prisen, Søren.

Den er mere end velfortjent. Lad den være dig en opmuntring til at blive ved med at skrive gode bøger længe endnu. ■

Søren Jessens bibliografi 1990-2018:

- 1990: Dino rejser til byen. Billedbog. (Apostrof)
- 1992: Frederik og findedyret. Billedbog. (Apostrof)
- 1993: Oscar og Villy Uhyre - Juveltyven. Tegneseriealbum. (Gyldendal)
- 1994: Oscar og Villy Uhyre - Monsterkongen. Tegneseriealbum. (Gyldendal)
- 1995: Jagten på drømmeparaplyen. Billedbog. (Forum) En fuldmånenat. Billedbog. (Apostrof)
- 1996: Cirkus Bizar. Billedbog. (Apostrof) Knud Billes forunderlige verden. Kapitelbog. (Gyldendal)
- 1997: BONK - en bog om, hvordan man laver tegneserier. Fagbog. (Klematis)
Otto Mylleberg Madsens besværlige hjerne. Kapitelbog. (Gyldendal)
Dino og regnen. Småbørnsbog. (Apostrof)
Dino og månen. Småbørnsbog. (Apostrof)
- 1998: Wolf - ulvemandens fortællinger. Kapitelbog. (Gyldendal)
Dino keder sig. Småbørnsbog. (Apostrof)
Dino gynger. Småbørnsbog. (Apostrof)
- 1999: Helt søges - henvendelse Palle Cloppenburg. Kapitelbog. (Gyldendal)
Faldt du? Billedbog. (Apostrof)
Dinos verden. Småbørnsbog. (Apostrof)
- 2000: Zambesi. Roman. (Borgens forlag)
Stilhedens Hav. Roman. (Gyldendal)
Dino finder mudder. Småbørnsbog. (Apostrof)
Dino får en ny ven. Småbørnsbog. (Apostrof)
- 2001: Dino på nye eventyr. Småbørnsbog. (Apostrof)
- 2002: Historier fra Smørhullet. Den store månefest. Kapitelbog. (Gyldendal)
Stjerneskud og grønne øjne. Børnebog. (Egmont)
- 2003: Erindringer om fremtiden. Roman. (Borgens forlag)
Kobberdragen. Billedbog. (Gyldendal)
- 2004: Historier fra Smørhullet. Vintervæsner. Kapitelbog. (Gyldendal)
Den skæve dreng. Ungdomsroman. (Gyldendal)
Den elektriske by. Fantasyroman. (Borgens forlag)
- 2005: Bogvogter Bastian. Billedbog. (Nørager bibliotek)
Den store seng. Småbørnsbog. (Hasle og Gellerup bibliotekerne)
Smerteherren. Fantasyroman. (Borgens forlag)
- 2006: Krumspring. Roman. (Borgens forlag)
- 2007: Den hule pige. Ungdomsroman. (Gyldendal)
Gaven. Billedbog. (Gyldendal)
- 2008: Piloten fra lynghavet. Fantasyroman. (Borgens forlag)
- 2009: Den sorte terning. Science fiction-roman for unge. (Gyldendal)
- 2010: Vildnisset. Roman for voksne. (Gyldendal)
Fremtidsstreger. Tegnebog. (ABC Forlag)
- 2011: Liv på spil. Ungdomsroman. (Gyldendal)
- 2012: Smak. Ungdomsroman. (Dansklærerforeningens Forlag)
- 2013: Dino prutter. eBilledbog. (Forlaget Mallebuh)
- 2014: Dødshacket. Børnebog - roman. (Gyldendal)
Anfald. Ebog. (Forlaget Mallebuh).
- 2015: Mag O' Neal. Robokampen. Børnebog - roman. (Gyldendal)
Mag O' Neal. Væveren fra Wien. Børnebog - roman. (Gyldendal)
Robotmordene. Børnebog - roman. (Gyldendal)
Dino er langsom. eBilledbog. (Forlaget Mallebuh)
Luftkasteller. Roman for voksne. (Jensen & Dalgaard)
- 2016: Bange for alt. Billedbog. (Gyldendal)
Livshacket. Børnebog. Roman. (Gyldendal)
- 2018: Alt på spil. Ungdomsroman. (Gyldendal)
Vildnis og tropehjem. Illustreret børnebog. (Gyldendal)

Anmeldelse af Børneavisen

Af Helena Sell Bjorvatn, 8.x på Endrupskolen

Efter Berlingske stoppede børneavisen Kids News i marts i år, står konkurrenterne fra JP/Politikens Hus fra 11. september klar med afløseren: Børneavisen der udkommer hver tirsdag. Avisen henvender sig til en målgruppe mellem 9 og 12 år - selvom noget indhold kan være egnet for børn helt ned til 7 år -, og har til formål at formidle nyheder i øjenhøjde med børnene, ved hjælp af farverige billeder og illustrerende tegninger.

Det gælder både de nyheder der fylder i medierne, men også dem børnene gerne selv vil læse.

Det første der slår én når man får Børneavisen i hænderne, er de mange farver. Holdt op mod voksenavisene er det tydeligt, at den henvender sig til et helt andet publikum. Set med et barns øjne er voksenavisen næsten altid ensbetydende med lange artikler, bedrevidende journalister og indviklede sætninger. Artiklerne fremstår ofte så kedelige at støvet nærmest står ud af avisen. Skal børnenes nysgerrighed derimod tages væk fra den tiltrækkende iPad-skærm må det netop være ved brug af farver og tegninger. Og det er lige præcis det denne avis udtrykker.

Med mine 14 år falder jeg selv uden for avisens målgruppe, så derfor har jeg allieret mig med Maria, Oscar og Ingrid, alle 10 år gamle. De har alle tre læst Kids News, som de var rigtigt begejstrede for, og de ser med nysgerrige øjne på den nye avis, da de får stukket den i hænderne. Lige netop billederne og tegningerne er noget af det første de bider mærke i. "Det er lidt lige som tegneserier, og det gør det på en måde lettere at forstå", siger Ingrid efter at have bladret avisen igennem. Et stort billede af to glade drenge i en båd

på vandet pryder forsiden, sammen med artikler om terror, YouTube og to børnereporteres møde med statsministeren.

Børnene bliver hurtigt enige om at de mest interessante historier i avisen er: "10 spørgsmål og svar om terror" og "Fake news: kampen om sandheden". Begge artiklerne har det tilfælles at de sådan set er meget seriøse emner, der er blevet sat stor fokus på i nyhederne og medierne, og som kan være svære at formidle på en måde, så alle kan være med. Artiklerne er dog grebet meget forskelligt an. Det er noget der går igen gennem hele avisen: der er ingen artikler der er ens, hvilket gør den langt mere letlæselig og fængende.

Artiklen om Donald Trump og Fake news, er næsten lavet som én stor tegneserie, med faktabokse og tekst der med korte, præcise formuleringer forklarer hvad sagen handler om. I artiklen om terror har de hevet en ekspert ind, der svarer på børns spørgsmål om terror, og samtidig forklarer hvorfor det ikke er noget man skal gå og bekymre sig om. "Det er spændende at høre om hvad der foregår ude i verden", forklarer Oscar da han fortæller hvorfor lige netop

disse artikler fangede ham. Under interviewet bliver han flere gange så opslugt af avisen at han helt glemmer at lytte.

"Nogle gange har jeg oplevet at mine forældre sidder og snakker om noget der er sket, og så er det fedt selv at have læst om det, og selv vide hvad det handler om" - Maria

"Det var der også i Kids News!" udbryder Oscar begejstret da han bladrer frem til siderne med sjove opgaver, quizzes, tegneserier og en opskrift på cookies, og det er tydeligt vis noget der vækker begejstring hos dem alle tre. Mette Blomsterbergs opskrift er blevet til en tegnet trin-for-trin-guide uden svære fagord og meget mere overskuelig at følge.

Der er ikke mange voksne der ville vide hvem artiklen på side 12 handler om, men det ved børnene straks: "Det er da Robin Samse!" Flere af børnene følger med på parrets YouTube kanal, og det er også noget de ønsker sig mere af i fremtiden. "Det kunne være fedt hvis der var et interview med Alexander Husum." En avis til børn har både til opgave at informere om de nyheder der er aktuelle, men også imødekommer børnenes interesser. Gerne flere af disse artikler, lyder det fra dem.

Ideen om en avis beregnet til børn er rigtig god, og den holder også i denne ret så vellykkede første udgave af Børneavisen. Den eneste børnene kan sætte en finger på er artiklernes længde, som de synes kan have en tendens til at blive en anelse for lange. Og så vil de gerne have mere spænding - ligesom i artiklen om terror. Alt i alt en god og overskuelig avis, som Maria, Oscar og Ingrid sagtens kunne finde på at læse - en god afløser til Kids News.

(4 ud af 5 stjerner)

Nøøøj, det' for børn?

Af Aslak Gottlieb, Avisen i Undervisningen

Med lanceringen af Børneavisen 11.9.2018 fik børn i hele landet deres egen avis. Sat og trykt på papir, peger initiativet stik mod den digitale dominans, som præger børns medieforbrug. Med satsningen åbner udgiverne en portal for børn ind i de voksnes medieverden.

Dette er ikke en anmeldelse. Dertil har jeg som skribent ikke armslængde nok til folkene bag Børneavisen, som JP/Politikens Hus sendte på gaden for fire uger siden. Faktisk kommer jeg lige fra avisens åbningsreception. Den blev holdt på redaktionen i Aarhus, som i dagens anledning var pyntet op med balloner og flag. Mellem skåltalerne mæskede vi os i kulørte sodavand fra Frem og romkugler.

Enkelte børn gav med deres højlydte tilstedeværelse et godt billede på, hvad projektet går ud på: At invitere børnene ind i den voksne offentlighed, som skabes gennem journalistisk nyhedsproduktion. En ægte publicistisk mission, endda på trykt papir. Leveret med bud i børnenes postkasser eller som gammeldags løssalg i kiosker og på tankstationer. Men hvad er meningen med galskaben? I en årrække har ikke mindst mediebranchen selv spået papiravisens snarlige død og Berlinske Media havde netop indstillet udgivelsen af Kids' News. Hvad skal vores yngste læsere og digitalt indfødte med nyheder

bragt på en 300 år gammel medieplatform?

Less is more

Tja. På receptionen kunne chefredaktør Louise Abildgaard Grøn fortælle, at halvårsmålet for salg stort set var nået allerede efter den første måned på gaden. Da børnene nok ikke køber avisen for deres egne lomme penge, må der i første omgang i al fald være en betydelig mængde forældre og bedsteforældre, som er glade for at punge ud. At holde Børneavisen er en dyr affære, hvis man måler abonnementet kvantitativt op mod de endeløse timer af medieindhold hele familien for nogenlunde de samme penge, kan få med en streamingtjeneste som fx Netflix. Men netop dette regnestykke tror jeg

illustrerer, hvad der driver salget af Børneavisen.

For det handler mere om kvaliteten end om mængden af det medieindhold, vi voksne gerne vil præsentere vores børn for. Avisen udkommer med afsæt i redaktionens journalistiske værdier. Sådan viser den læseren verden gennem en stramt prioriteret og redigeret optik. Prioriteringen på YouTube og de sociale medier foregår ved hjælp af algoritmer, som kombinerer brugerens egne valg i en ofte ret uheldig kombination med kommercielle hensyn. Resultatet er adgang til mere medieindhold, end noget menneske nogensinde kommer til at overskue. Less is more, kunne avis-devisen lyde. Men læserne får faktisk meget for

pengene, når man ser (og mærker) på Børneavisen. Så lad os gøre det i det følgende.

Ergonomi i højsædet

Børneavisen udkommer hver tirsdag med sloganet "Børnenes helt egen avis". De første fire udgaver er alle på 24 siders klipset, kraftigt, mat papir i tabloidformat. Det giver en solid ergonomisk læseoplevelse. Avisen falder ikke fra hinanden. Den er nem at håndtere og tryksværten smitter ikke af. Klipper man ud til scrap, collager,

Børneavisen

Børnenes helt egen avis - Nr. 1 - 11. september 2018 - uge 37 - JP/Politikens Hus - www.børneavisen.dk - Løssalg: 39 kr.

Tinus, 11 år

Anton, 11 år

★ KOM HELT TÆT PÅ

PLASTIK I HAVET

Tag med Tinus og Anton på plastikjagt

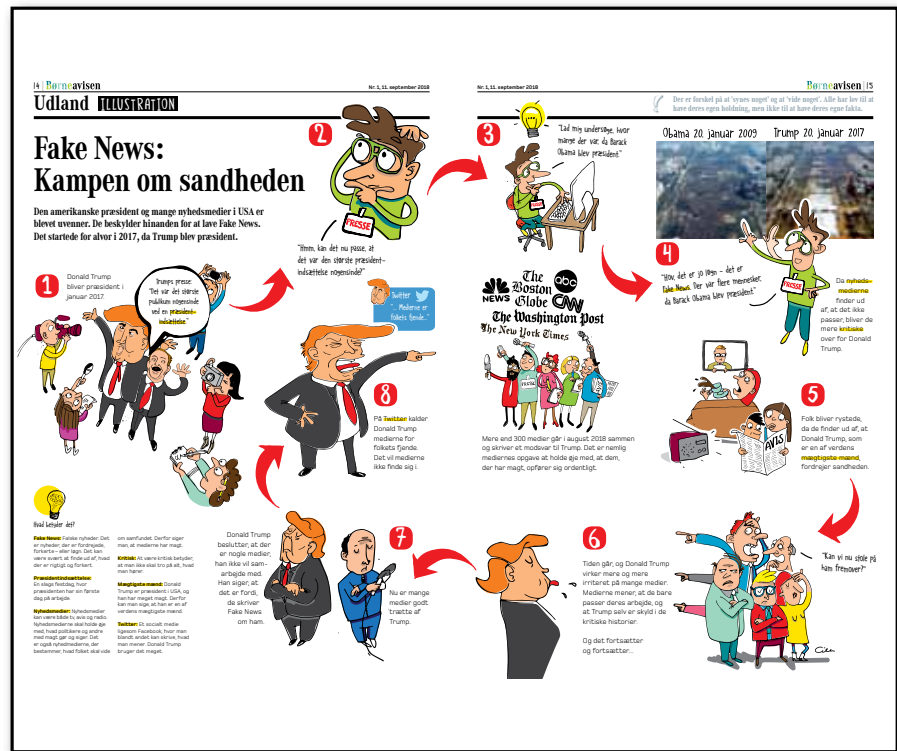
julepynt eller projekter i de musisk-kreative fag, er kvaliteten i top. Duften af siderne er som fra en bog og taktilt er oplevelsen i finger-spidserne langt grovere end på de touchskærme, vi ellers bruger til at navigere i vores medieindhold med. lagttagelserne lyder måske banale for en voksen generation af læsere, for hvem en trykt avis i barndommen var den mest naturlige ting i verden. Men for en digital generation tror jeg det er en særlig vigtig pointe, at produktet skiller sig ud fra krøllede kopiark i skolen eller de glittede reklametryksager mange postkasser stadig flyder over med.

Den høje tryk kvalitet er det første signal børnene møder: "Hey unger, vi mener det her seriøst". Så langt, så godt. Vigtigere er naturligvis, hvad den solide platform bliver brugt til at formidle. Selv i det flottest arkitekt-tegnede hus, er der røvsygt at bo, hvis ikke det bliver møbleret. Så lad os kigge nærmere på indholdet.

Velkommen i voksenverden

Mange stofområder og emner i børnenes helt egen avis er faktisk temmelig voksne. Skat, terror, Nordkorea, Lars Løkke, Barack Obama, organdonation og plastic-forurening af havene er historier af den slags, som inviterer børnene ind i de voksnes nyhedsverden. Det er i det underholdende petit-stof, man skal finde det mere udprægede børne-DNA.

Men lad os først se på, hvordan formidlingen af de klassiske avishistorier skiller sig ud. Identifikation lader til at være et af redaktionens nøgleord. En grovoptælling af fotos og kilder i de fire udgaver viser en unik overrepræsentation af børn (og dyr). Cases og historier bliver fortalt gennem og med børn. Sidstnævnte sker med hjælp fra børnerapportere, som tager med journalisten i marken og stiller spørgsmålene til statsministeren eller reflekterer over, hvad Barack Obama

sagde, da han besøgte Kolding. Dette greb virker indlysende nødvendigt, men selv som voksen læser, er det forbavsende forfriskende at se verden gennem en børneoptik. Den journalistiske konceptualisering er allerede efterprøvet med stor succes på DR's Ultra Nyt og med succes-avisen Aftenposten Junior, som i hjemlandet Norge gennem mange år har været en lønsom avis med stor udbredelse i hele landet. Med disse greb bliver børnene inviteret ind i voksenverden. Men for at leve op til sloganet og være børnenes helt egen avis, skal journalistikken endnu tættere på målgruppen.

Det' for børn

Det virkelige børne-DNA ligger dels i avisens design og dels i det, jeg tidligere kategoriserede som petit-stoffet. De første fire udgaver af Børneavisen er overbevisende layoutet. Med blandt andet håndtegnede illustrationer bryder avisens grafiker med voksenkonventionerne og sender meget tydelige signaler til børnene om, at de er målgruppen. Vignetter, ordforklaringer, highlightet tekst og en mængde visuelle elementer udgør en info-buffet på avisens sider. Har

du som (svag) læser svært ved at overskue dine valg, er der hjælp at hente til navigationen i form af pile, farvekoder, ikoner og faste elementer. I de underholdende petit-kategorier møder vi blandt andet læsernes kæledyr, portrætter af bedste-venner, platte jokes og en del historier om unge YouTubere, som man helst skal være barn for at interessere sig for. Kvaliteten af både layout og petitstof er uhyre vigtig for at projektet skal lykkes. Avislæsning er en vane og læseren vælger selv sine foretrukne indgange.

Som barn læste jeg altid avisen bagfra. Her fandtes tegneserierne, vejret, tv-programmerne og sporten. Dermed blev avislæsning en lyst, som har fulgt mig resten af livet. Ja, en last vil min familie nok mene al den stund, at mine aviser flyder pænt meget ud over morgenbordet. Derfor en stor tak til udgiverne af Børneavisen, som vi nu abonnerer på. Dermed får jeg et alibi for at kun aviser og ikke skærme er tilladt under morgenmaden hjemme hos os. Havde dette været en anmeldelse, sendte jeg meget gerne både stjerner og hjerter i retning af Børneavisen.

Drømmevenner

Af Søren Fanø, cand.pæd. i dansk og master i børnelitteratur

Den engelske digter John Donne skrev tilbage i 1624 de berømte strofer:

"Intet menneske er en ø, en verden for sig; ethvert menneske er et stykke af fastlandet, en del af det hele."

Hermed definerede han mennesket som værende relationelt bestemt – at vi er afhængige af andre.

Hvorfor kommer man nu til at tænke på John Donne? Jo, for i Anna Jacobina Jacobsens (f. 1971) ordløse billedfortælling Ø møder læseren en pige der bor helt alene på sin triste, farveløse og grå ø omgivet af søgrønt vand. En morgen åbner pigen med de lidt triste og store øjne en dåse sardiner og finder en lille havfrue i den. En havfrue der på en prik ligner pigen selv og langsomt tager tilværelsen form for hende og bogen får farver. De to har nu en dag sammen, hvor pigen tager omsorg for havfruen, bl.a. i skønne opslag hvor man ser dem sammen i badekarret og i eventyrskoven. Til sidst sætter pigen havfruen fri og følger hende ned i hendes element, og på det sidste opslag ser man den tomme søbred, hvor pigens tøj ligger tilbage. Så kan man tolke på det. Gennem hele værket mærker man en dyb stilhed og føler et tilbageholdt åndedræt i naturen.

Pigen er tegnet med store uudgrundelige øjne, og det er hende vi følger gennem billedfortællingen om den dag hun mødte havfruen, og de to havde en god dag sammen.

En fortælling der ændrer sig fra gang til gang man tager den dejligt store billedbog frem. Læser man Ø sammen med børn, er der undervejs nok se på til at samtale om. For hvordan oplever de fortællingen?

Anna Jacobina Jacobsen er langt fra den første der har anvendt havfruer i sine fortællinger, selv om hun er en mester i at tegne dem. H. C. Andersen har digtet eventyret om Den lille havfrue (1837) som er en noget anderledes barsk fortælling, selvom

mere psykologisk fungerer havfruen som en drømmeven. Sådant en, som rigtig mange af os har haft i vores barndom, som var god at snakke med når tilværelsen ikke rigtig gik vores vej.

Billedfortællingen Ø kan læses som en afdæmpet kommentar til vores omgang med naturen og hinanden. Havfruen slippes fri fra sin sardindåse, og sammen med barnet har hun en paradisiske dag fyldt med leg og omsorg. En sådan læsning muliggør en mere filosofisk samtale om vores omgang med hinanden og med naturen.

Der er noget underligt ved at sidde og skrive en verbaltekst om et værk der kun rummer et eneste bogstav; Ø, hvis man ser bort fra den obligatoriske kolofon (der er tilnærmelsesvis formet som et /en ø), og reflektere over hvor mange ord der skal til for at kunne give et "billede" af et billedværk.

Anna Jacobina Jacobsen har tegnet til -og tilført - en lang række forfatteres fortællinger ekstra liv og kant. Det gælder billedfortællinger som Mette Vedsøs En pige med pigsko (Jensen & Dalgaard), Inge Duelund Nielsens Mof og muren (Jensen & Dalgaard), Tina Sakura Bestles Hund (Gyldendal) og Hella Joofs Båven om Gud (Lindhardt og Ringhof).

Disney har gjort sit til at gøre den letfordøjelig, ufarlig og tilgængelig for børn i tegnefilmen. Og selvom hun stadig sidder som opreklameret turistmål i bronze ude på Langelinie. I Ø er det en helt anderledes havfrue vi har med at gøre. Hun er i øjenhøjde med pigen i fortællingen, og tolker man fortællingen

I alle disse værker kan man (nærlæse og beundre Anna Jacobina Jacobsens streg og lettere douche, eller nedtonede, farvelægning, hendes sikre fornemmelse for synsvinkler og endelig de udtryksfulde, oftest triste, øjne man som læser har så svært ved at glemme.

Det er alt dette forfatteren og illustratoren har hun forenet i sin ordløse fortælling om den lille pige og havfruen.

Savner man som læser ordene? Nej! For som allerede den bedagede skotske rocksanger Rod Stewart belærte os om i 1971, så er det et faktum at: "Every Picture Tells a Story." Rod Stewart havde ret, men personligt foretrækker jeg nu Anna Jacobina Jacobsens forunderlige billedverden til at efterprøve påstanden.

Det er yderst sjældent, der i Danmark, udkommer ordløs billedlitteratur, men kendte eksempler fra udlandet er: Roberto Innocenti og J. Patrick Lewis historiske fortælling Huset (Høst & Søn, 2011), Aron Beckers eventyrlige Rejsen (ABC Forlag, 2015) og Missionen (ABC Forlag, 2016) der udspiller sig i New Yorks Central Park og endelig australske Shaun Tans umådelig smukke og stadig aktuelle (im)migrationsfortælling, den "wordless novel," Ankomsten (ABC Forlag 2011).

Alle værker der kræver en helt anden tilgang for læseren end den almindelige billedlitteratur, hvor også verbalteksten er med til at danne mening.

I nogle tilfælde er det billedsiden der dominerer. Da læseren her udelukkende skal fokusere på det narrative forløb i billederne, kan disse værker i formidlingssammenhæng med fordel anvendes af tosprogede børn og unge, og af børn og unge der har svært ved at læse verbaltekster.

Ø og de andre ordløse billedfortællinger vil udfordre læseren på både deres visuelle kompetencer og deres fiktionskompetencer, forstået som deres evne til at danne inferens og til at finde mening i narrative forløb udelukkende baseret på billeder.

Anna Jacobina Jacobsens Ø er noget så sjældent som en afdæmpet poetisk fortælling om venskab og omsorg med mulighed for en meget åben for fortolkning. Både børn og voksne "risikerer" at blive forført af

værkets forunderlige billedverden – og endelig er Ø et godt eksempel på at det i disse år er sådan, at billedkunst ikke kun er noget, vi hænger på væggen. Det er også noget, vi har i bogreolen.

Og selv om verdenen i disse år drejer voldsomt hurtigt og alt for mange tror, at mennesket er en ø med mulighed for ubegrænset brug af ressourcer og en egocentricitet af astronomisk størrelse, så er det godt at blive mindet om at:

"Intet menneske er en ø, en verden for sig;
ethvert menneske er et stykke af fastlandet,
en del af det hele."

Og for i fred og ro at filosofere over pigens, havfruens og vores egen tilværelse. For noget truer pigens verden i Ø. Det er vist nok også den fortælling Anna Jacobina Jacobsen fortæller i Ø. Men læs endelig selv. ■

Ø
Af Anna Jacobina Jacobsen
Jensen & Dalgaard 2018

Pædagogisk LæringsCenterForenings Pris 2018

Årets plakat er udført af Rasmus Meisler.

Format 50X70 cm

Pris: 1 stk. kr. 50,-

5 stk. kr 230,-

Særtryk om Søren Jessen / Pris: 10 stk. kr. 100,-

Alle priser er ekskl. moms og forsendelse.

Bestilling hos:

PLCF Kommunikation
c/o Dansklærerforeningen
Rathsacksvej 7
1862 Frederiksberg C.
Tlf: 22 79 00 10
plcfkom@dansklf.dk